

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (viides jaosto)

26 päivänä lokakuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Direktiivi 93/13/ETY — Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artikla — Elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien väliset sopimukset — Kiinnelainasopimukset — Vähimmäiskorkoehto — Ryhmäkanne — Yksittäistapausta koskeva menettely, jolla on sama kohde — Turvaamistoimet

Yhdistetyissä asioissa C-568/14–C-570/14,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Barcelona (Barcelonan kauppatuomioistuin nro 3, Espanja) on esittänyt 1.12., 27.11. ja 1.12.2014 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 9.12.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Ismael Fernández Oliva

vastaan

Caixabank SA (C-568/14),

Jordi Carné Hidalgo ja

Anna Aracil Gracia

vastaan

Catalunya Banc SA (C-569/14)

ja

Nuria Robirosa Carrera ja

César Romera Navales

vastaan

Banco Popular Español SA (C-570/14),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça, varapresidentti A. Tizzano (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Berger, A. Borg Barthet ja F. Biltgen,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Ismael Fernández Oliva, edustajinaan F. Bertrán Santamaría, procurador, ja J. Andreu Blake, abogado,
- Caixabank SA, edustajinaan R. Feixo Bergada, procurador, ja Ó. Quiroga Sardi, abogado,
- Catalunya Banc SA, edustajanaan I. Fernández de Senespleda, abogado,
- Banco Popular Español SA, edustajinaan C. Fernández Vicién, N. Iglesias, I. Moreno-Tapia Rivas, J. Torrecilla, J. Capell ja J. Piñeiro, abogados,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään A. Gavela Llopis,
- Euroopan komissio, asiamiehinään J. Baquero Cruz ja D. Roussanov,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian perustellulla määräyksellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklan mukaisesti,

on antanut seuraavan

määräyksen

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) 7 artiklan tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnot on esitetty asioissa, joista asiassa C-568/14 kantajana on Ismael Fernández Oliva ja vastaajana Caixabank SA, asiassa C-569/14 kantajina ovat Jordi Carné Hidalgo ja Anna Aracil Gracia ja vastaajana Catalunya Banc SA ja asiassa C-570/14 kantajina ovat Nuria Robirosa Carrera ja César Romera Navales ja vastaajana Banco Popular Español SA ja jotka koskevat näiden asianosaisten tekemien hypoteekkilainasopimusten korkoa koskevan sopimusehdon pätevyyttä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja että sopimus jää muilta osin osapuolia sitovaksi, jos sopimus voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja.”

- 4 Kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on kuluttajien ja kilpailevien elinkeinonharjoittajien edun vuoksi varmistettava, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa.”

Espanjan oikeus

- 5 Siviiliprosessilain 1/2000, joka on annettu 7.1.2000 (Ley 1/2000 de enjuiciamiento civil; BOE nro 7, 8.1.2000, s. 575), 721 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Jokainen sekä pääasian että vastakannetta koskevan asian asianosainen voi omalla vastuullaan vaatia tuomioistuinta määräämään tässä osassa olevien säännösten mukaisesti turvaamistoimista, joita nämä asianosaiset pitävät tarpeellisina varmistamaan sen oikeussuojan tehokkuuden, joka voidaan myöntää niiden vaatimusten hyväksymisestä mahdollisesti tehtävässä päätöksessä.

2. Tuomioistuimet eivät missään tapauksessa voi määrätä viran puolesta tässä osassa säädetyistä turvaamistoimista, sanotun kuitenkin rajoittamatta erityisiä menettelyitä koskevia sääntöjä. Tuomioistuin ei voi määrätä haettua tiukemmista turvaamistoimista.”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

- 6 Asian C-568/14 ennakkoratkaisupyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Fernández Oliva ja Caixabank ja jossa on kyse näiden asianosaisten 6.6.2006 tekemässä hypoteekkilainasopimuksessa olevan vähimmäiskorkoehdon pätevydestä.
- 7 Asian C-569/14 ennakkoratkaisupyyntö perustuu asiaan, jossa asianosaisina ovat Carné Hidalgo ja Aracil Gracia sekä Catalunya Banc ja jossa myös on kyse sen vähimmäiskorkoehdon pätevydestä, joka sisältyy näiden asianosaisten välillä 21.6.2005 tehtyyn sopimukseen, joka koski sijaantuloa hypoteekkilainan osalta.
- 8 Samalla tavoin asian C-570/14 ennakkoratkaisupyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Robirosa Carrera ja Romera Navales sekä Banco Popular Español ja jossa on kyse näiden asianosaisten 21.6.2005 tekemässä hypoteekkilainasopimuksessa olevan vähimmäiskorkoehdon pätevydestä.
- 9 Pääasian kantajat nostivat kukin erikseen nämä kanteet, joissa he vetosivat siihen, että kyseessä olevat vähimmäiskorkoehdot ovat kohtuuttomia direktiivissä 93/13 tarkoitettulla tavalla siltä osin kuin niissä taataan rahalaitoksille, että markkinoiden korkotasojen vaihtelusta riippumatta kyseessä olevien hypoteekkilainasopimusten vähimmäiskorot eivät missään tapauksessa alita ennalta määriteltyä arvoa.
- 10 Näiden yksittäistapauksia koskevien kanteiden yhteydessä pääasioissa vastaajina olevat rahalaitokset ilmoittivat, että Juzgado de lo Mercantil n° 11 de Madridissa (Madridin kauppatuomioistuin nro 11, Espanja) oli käsiteltävänä ryhmäkanne, jolla oli sama kohde. Ne vetosivat näin ollen siviiliprosessilain 43 §:ään ja vaativat pääasioiden käsittelyn lykkäämistä, kunnes ryhmäkanne on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla.
- 11 Koska riita-asioissa, jotka johtivat asioihin C-569/14 ja C-570/14, tämä vaatimus hylättiin Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Barcelonan (Barcelonan kauppatuomioistuin nro 3, Espanja) antamilla määräyksillä, Catalunya Banc ja Banco Popular Español hakivat muutosta näihin määräyksiin samassa tuomioistuimessa ja vetosivat vireilläolovaikutusta koskevaan oikeudenkäyntiväitteeseen siviiliprosessilain 421 §:n perusteella, mutta ne eivät vaatineet kyseessä olevien asioiden käsittelyn lykkäämistä vaan lopettamista, koska vireillä olevan ryhmäkanteen lopputulos sitoisi pääasian kantajia.
- 12 Tässä tilanteessa ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tarkasteli asianomaisten rahalaitosten eri vaatimuksia ja totesi, että yksittäistapauksia koskevien kanteiden käsittelyn lykkääminen tai lopettaminen siinä tapauksessa, että käsiteltävänä on samanaikaisesti ryhmäkanne, saattaa aiheuttaa vahinkoa kyseessä oleville kuluttajien intresseille, koska yksittäistapauksia koskevien asioiden kantajat eivät enää voi saada täsmällisiä vastauksia vaatimuksiinsa vaan ovat riippuvaisia tähän ryhmäkanteeseen annettavasta ratkaisusta siitä huolimatta, että he päättivät olla osallistumatta siihen.

- 13 Todettuaan, että Juzgado de lo Mercantil n° 9 de Barcelona (Barcelonan kauppatoimisto nro 9, Espanja) on jo esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee nimenomaan siviiliprosessilain 43 §:n yhteensoveltuvuutta direktiivin 93/13 7 artiklan kanssa, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt kansallinen tuomioistuin kuitenkin toteaa, että tämän siviiliprosessilain 43 §:n mukaisesti se ei voi tällaisissa olosuhteissa lykätä viran puolesta menettelyitä pääasioissa. Näin ollen se ilmaisee epäilevänsä muilta osin kyseisen 43 §:n yhteensoveltuvuutta direktiivin 93/13 7 artiklassa säädetyn kuluttajansuojajärjestelmän kanssa.
- 14 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esille tuomat epäilyt koskevat myös siviiliprosessilain 721 §:n 2 momentin yhteensoveltuvuutta direktiivin 93/13 kanssa, koska tässä kansallisessa säännöksessä estetään sitä määräämistä viran puolesta turvaamistoimista, joilla pyritään lieventämään kielteisiä vaikutuksia, joita pääasioissa kantajina oleville kuluttajille aiheutuu kyseessä olevien menettelyiden kohtuuttomasta kestosta odotettaessa sitä, että samanaikaisesti vireillä oleva ryhmäkanne, jossa annettava ratkaisu saattaa määrittää yksittäistapausta koskevien kanteiden johdosta annettavan ratkaisun, on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla.
- 15 Tässä tilanteessa Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Barcelona päätti lykätä asioiden käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Merkitseekö [siviiliprosessilain] 43 §, jolla estetään tuomioistuinta esittämästä asianosaisille siviiliprosessin mahdollista lykkäämistä, jos toinen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen, direktiivin 93/13 7 artiklan säännösten selvää rajoittamista, kun sen mukaan jäsenvaltioiden on kuluttajien ja kilpailevien elinkeinonharjoittajien edun vuoksi varmistettava, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa?
- 2) Merkitseekö [siviiliprosessilain] 721 §:n 2 momentti, jolla estetään tuomioistuinta määräämistä tai ehdottamasta viran puolesta turvaamistoimia yksittäistapausta koskevissa oikeudenkäynneissä, joissa vaaditaan yleisen sopimusehdon toteamista pätemättömäksi kohtuuttomana, direktiivin 93/13 7 artiklan säännösten selvää rajoitusta, kun sen mukaan jäsenvaltioiden on kuluttajien ja kilpailevien elinkeinonharjoittajien edun vuoksi varmistettava, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa?
- 3) Edellytetäänkö, että turvaamistoimien, joista voitaisiin määrätä joko viran puolesta tai asianomaisen vaatimuksesta oikeudenkäynnissä asiassa, jossa on nostettu yksittäistapausta koskeva kanne, vaikutusten pitäisi ulottua siihen asti, kunnes joko yksittäistapausta koskevasta kanteesta tai ryhmäkanteesta, joka liittyy yksittäistapausta koskevien kanteiden ajamiseen, annetaan lopullinen ratkaisu, siinä tarkoituksessa, että taataan riittävät ja tehokkaat keinot, joista edellä mainitussa direktiivin 7 artiklassa säädetään?

Unionin tuomioistuinta pyydetään ratkaisemaan tämä ennakkoratkaisupyynnö työjärjestyksensä 105 artiklan 1 kohdan mukaisessa nopeutetussa menettelyssä.”

- 16 Asiat C-568/14, C-569/14 ja C-570/14 yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 21.1.2015 antamalla määräyksellä kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.
- 17 Unionin tuomioistuimen presidentti hylkäsi 12.2.2015 annetulla määräyksellä Fernández Oliva ynnä muiden (C-568/14–C-570/14, EU:C:2015:100) kansallisen tuomioistuimen pyynnöt asioiden käsittelemisestä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 a artiklassa ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa nopeutetussa menettelyssä.

- 18 Lopuksi 14.4.2016 annetun tuomion Sales Sinués ja Drame Ba (C-381/14 ja C-385/14, EU:C:2016:252) julistamisen seurauksena ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoitti unionin tuomioistuimelle haluavansa peruuttaa ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksensä. Lausudessaan tässä tuomiossa yksittäistapausta koskevien kanteiden ja niihin liittyvien ryhmäkanteiden, joissa vaaditaan toteamaan vastaavanlaisten sopimuslausekkeiden kohtuuttomuus, välisestä suhteesta unionin tuomioistuin katsoi, että direktiivin 93/13 kanssa on ristiriidassa pääasiassa kyseessä olevan espanjalaisen lainsäädännön kaltainen kansallinen lainsäädäntö, jossa edellytetään tuomioistuinta, jossa on vireillä kuluttajan nostama yksittäistapausta koskeva kanne, lykkäämään automaattisesti tällaisen asian käsittelyä, kunnes vireillä oleva ryhmäkanne on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla, ilman, että tällaisen asian käsittelyn lykkäämisen merkityksellisyys yksittäistapausta koskevan kanteen nostaneen kuluttajan suojaamisen näkökulmasta voidaan ottaa huomioon, ja ilman, että tämä kuluttaja voi päättää irrottautua tästä ryhmäkanteesta.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 19 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklassa määrätään, että jos ennakkoratkaisukysymys on samanlainen kuin kysymys, johon unionin tuomioistuin on jo antanut ratkaisun, tai jos kysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä tai jos ennakkoratkaisukysymykseen annettavasta vastauksesta ei ole perusteltua epäilystä, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää ratkaista asian perustellulla määräyksellä.
- 20 Tätä artiklaa on sovellettava nyt käsiteltävässä asiassa.
- 21 Toisella ja kolmannella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 93/13 7 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa ei sallita, että tuomioistuin, jossa on vireillä kuluttajan nostama yksittäistapausta koskeva kanne, jossa vaaditaan tämän kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä tehtyyn sopimukseen sisältyvän ehdon toteamista kohtuuttomaksi, määrää viran puolesta turvaamistoimista, kunnes vireillä oleva ryhmäkanne, jossa annettava ratkaisu saattaa määrittää yksittäistapausta koskevan kanteen johdosta annettavan ratkaisun, on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla.
- 22 Tältä osin on huomautettava alustavasti, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvaa oikeudenkäyntiasiaa käsittelevän kansallisen tuomioistuimen on voitava määrätä turvaamistoimista sellaisen myöhemmän tuomioistuinratkaisun täyden tehokkuuden turvaamiseksi, joka koskee unionin oikeuteen perustuvien oikeuksien olemassaoloa (ks. tuomio 19.6.1990, Factortame ym., C-213/89, EU:C:1990:257, 21 kohta; tuomio 11.1.2001, Siples, C-226/99, EU:C:2001:14, 19 kohta ja tuomio 13.3.2007, Unibet, C-432/05, EU:C:2007:163, 67 kohta).
- 23 Siltä osin kuin on kyse niiden oikeuksien oikeussuojasta, joita kuluttajille on myönnetty direktiivissä 93/13, jossa kielletään kohtuuttomien sopimusehtojen käyttäminen elinkeinonharjoittajien kanssa tehdyissä sopimuksissa, vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että tämän direktiivin 6 artiklan 1 kohta, jonka sanamuodon mukaan kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia, on pakottava säännös, jolla pyritään korvaamaan muodollinen tasapaino, joka sopimuksessa perustetaan sopimuspuolten oikeuksien ja velvollisuuksien välille, todellisella tasapainolla, jolla voidaan palauttaa sopimuspuolten välinen yhdenvertaisuus (ks. vastaavasti tuomio 14.3.2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, 44 ja 45 kohta ja tuomio 17.7.2014, Sánchez Morcillo ja Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, 22 ja 23 kohta).
- 24 Tähän liittyen unionin tuomioistuin on korostanut, että kansallisilla tuomioistuimilla on velvollisuus viran puolesta tutkia kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluvan sopimusehdon kohtuuttomuus ja näin korjata sitä epätasapainoa, joka vallitsee kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä, aina silloin,

kun tuomioistuimella on käytössään tämän tutkinnan edellyttämät oikeudelliset seikat ja tosiseikat (ks. tuomio 14.3.2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, 46 kohta ja tuomio 30.4.2014, Barclays Bank, EU:C:2014:279, 34 kohta).

- 25 Siitä, että sopimuslauseke on todettu viran puolesta kohtuuttomaksi, tehtävistä johtopäätöksistä unionin tuomioistuin on jo katsonut, että vaikka direktiivillä 93/13 ei yhdenmukaisteta seuraamuksia, jotka ovat sovellettavissa tällaisissa olosuhteissa, sen 7 artiklan 1 kohdalla jäsenvaltiot veloitetaan tästä huolimatta varmistamaan, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi kuluttajien kanssa tehtävissä sopimuksissa (tuomio 26.4.2012, Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, 35 kohta ja tuomio 14.4.2016, Sales Sinués ja Drame Ba, C-381/14 ja C-385/14, EU:C:2016:252, 31 kohta).
- 26 Siltä osin kuin on kyse väliaikaisen kuluttajansuojan vaatimuksesta tällaisia lausekkeitä koskevista riita-asioissa, unionin tuomioistuin on todennut muun muassa 13.3.2007 annettuun tuomioon Unibet (C-432/05, EU:C:2007:163) perustuvan oikeuskäytännön perusteella, että tämä direktiivi on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa ei säädetä kiinteistön ulosmittausmenettelyssä sovellettavista, ulosmittausperusteena olevan sopimusehdon kohtuuttomuuteen perustuvista vastustamisperusteista ja jonka mukaan pääasiamenettelyn tuomioistuin, joka on toimivaltainen arvioimaan tällaisten ehtojen kohtuuttomuutta, ei voi määrätä turvaamistoimista, kuten muun muassa ulosmittausmenettelyn keskeyttämisestä, vaikka tällaisista toimista määrääminen olisi tarpeen sen lopullisen ratkaisun täyden tehokkuuden takaamiseksi (ks. tuomio 14.3.2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, 64 kohta).
- 27 Samalla tavoin unionin tuomioistuin on katsonut, että kyseinen direktiivi on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, joka ei anna kiinteistön ulosmittausmenettelyssä täytäntöönpanosta vastaavalle tuomioistuimelle mahdollisuutta arvioida viran puolesta eikä kuluttajan vaatimuksesta sellaisen ehdon kohtuuttomuutta, joka on otettu velanmaksuvaatimuksen perusteena olevaan ja täytäntöönpanoperusteena toimivaan sopimukseen, eikä määrätä esimerkiksi täytäntöönpanon keskeyttämisen kaltaisista turvaamistoimista silloin, kun turvaamistoimien määrääminen on tarpeen asianomaista pääasiakysymystä käsittelevän tuomioistuimen lopullisen ratkaisun täyden tehokkuuden takaamiseksi (määräys 14.11.2013, Banco Popular Español ja Banco de Valencia, C-537/12 ja C-116/13, EU:C:2013:759, 60 kohta).
- 28 Toiseen ja kolmanteen kysymykseen annettava vastaus voidaan selvästi päätellä tämän oikeuskäytännön perusteella siltä osin kuin nämä kysymykset koskevat lähinnä sitä, onko direktiivillä 93/13 käyttöön otetun kuluttajansuojajärjestelmän kanssa yhteensopivaa, että kansallisella tuomioistuimella, jossa on vireillä yksittäistapausta koskeva kanne, jonka kuluttaja on nostanut samassa menettelyllisessä asiayhteydessä kuin se, joka oli kyseessä 14.4.2016 annetussa tuomiossa Sales Sinués ja Drame Ba (C-381/14 ja C-385/14, EU:C:2016:252), ei ole mahdollisuutta määrätä viran puolesta turvaamistoimista, joilla pyritään turvaamaan sen lopullisen ratkaisun täysi tehokkuus odotettaessa sitä, että vireillä oleva ryhmäkanne, jossa annettava ratkaisu saattaa määrittää yksittäistapausta koskevan kanteen johdosta annettavan ratkaisun, on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla.
- 29 Tältä osin on todettava, että kun tällaisista turvaamistoimista määräämistä sekä direktiivissä 93/13 säädettyjen ryhmäkanteiden ja yksittäistapausta koskevien kanteiden välistä suhdetta koskevia menettelyllisiä keinoja ei ole yhdenmukaistettu, kunkin jäsenvaltion asiana on sisäisessä oikeusjärjestyksessään antaa tällaiset säännöt menettelyllistä itsemääräämisoikeutta koskevan periaatteen nojalla, kunhan ne eivät ole epäedullisempia kuin samankaltaisia kansallisen oikeuden piiriin kuuluvia tilanteita koskevat säännöt (vastaavuusperiaate) eikä niillä tehdä unionin oikeudessa kuluttajille annettujen oikeuksien käyttämistä käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi (tehokkuusperiaate) (ks. tuomio 14.4.2016, Sales Sinués ja Drame Ba, C-381/14 ja C-385/14, EU:C:2016:252, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 30 Yhtäältä siltä osin kuin on kyse vastaavuusperiaatteesta, ennakkoratkaisupyynnöissä mainituista seikoista ei ilmene, että siviiliprosessilain 721 §:n 2 momenttia sovellettaisiin kansalliseen oikeuteen perustuvia oikeuksia koskevissa riita-asioissa eri tavalla kuin unionin oikeuteen perustuvia oikeuksia koskevissa riita-asioissa.
- 31 Toisaalta unionin tuomioistuin on jo todennut tehokkuusperiaatteesta, että kaikkia sellaisia tapauksia, joissa on kyse siitä, tekeekö kansallinen menettelysääntö unionin oikeuden soveltamisen mahdolliseksi tai suhteettoman vaikeaksi, on tarkasteltava ottamalla huomioon tämän säännön merkitys koko menettelyssä, menettelyn kulku sekä sen erityispiirteet eri kansallisissa elimissä (tuomio 18.2.2016, Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 32 Tässä asiassa on todettava, että siviiliprosessilain 721 §:n 2 momentissa kielletään kansallisia tuomioistuimia määräämistä viran puolesta turvaamistoimista, vaikka kansallisessa lainsäädännössä niiden myöntämiselle asetetut aineelliset edellytykset täyttyvät. Tästä seuraa, että sopimuslausekkeen riitauttamiseksi sen kohtuuttomuuden takia vireille pannun yksittäistapausta koskevan sellaisen kanteen yhteydessä, josta annettava ratkaisu riippuu vireillä olevasta ryhmäkanteesta annettavasta ratkaisusta 14.4.2016 annetussa tuomiossa Sales Sinués ja Drame Ba (C-381/14 ja C-385/14, EU:C:2016:252) vahvistettujen periaatteiden mukaisesti, kuluttajan eduksi voidaan soveltaa väliaikaista suojaa oikeudenkäyntimenettelyn kohtuuttoman keston kielteisten vaikutusten lieventämiseksi vain sellaisessa tapauksessa, jossa kuluttaja on nimenomaisesti vaatinut turvaamistoimista määräämistä.
- 33 On kuitenkin korostettava, että kun otetaan huomioon pääasiassa kyseessä olevan kansallisen menettelyn kulku ja monitahoisuus muun muassa siltä osin kuin on kyse samanaikaisesti vireillä olevien yksittäistapausta koskevien kanteiden ja ryhmäkanteiden välisistä suhteista, on olemassa huomattava vaara siitä, ettei asianomainen kuluttaja esitä tällaista vaatimusta, vaikka kansallisen lainsäädännön mukaiset turvaamistoimista määräämisen aineelliset edellytykset mahdollisesti täyttyvät, koska hän ei ole tietoinen oikeuksistaan tai niiden ulottuvuudesta.
- 34 Näin ollen on todettava, että tällainen menettelyllinen järjestelmä, jonka mukaan tuomioistuimella, jossa on vireillä yksittäistapausta koskeva kanne, jossa vaaditaan sopimusehdon toteamista kohtuuttomaksi, ei ole mahdollisuutta määrätä viran puolesta turvaamistoimista, kuten muun muassa tämän lausekkeen soveltamisen keskeyttämisestä, niin kauan kuin se pitää sitä tarpeellisena odotettaessa sitä, että samanaikaisesti vireillä oleva ryhmäkanne on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla, vaikka tällaisista toimista määrääminen on tarpeen sen myöhemmän tuomioistuinratkaisun täyden tehokkuuden turvaamiseksi, joka koskee direktiiviin 93/13 perustuvien oikeuksien olemassaoloa, voi heikentää tällä direktiivillä annettavan suojelun tehokkuutta (ks. vastaavasti tuomio 13.3.2007, Unibet, C-432/05, EU:C:2007:163, 67 ja 77 kohta ja tuomio 14.3.2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, 59 kohta).
- 35 Kun asiaa käsittelevällä tuomioistuimella ei ole mahdollisuutta määrätä viran puolesta turvaamistoimista, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa tapauksissa, joissa kuluttaja ei ole nimenomaisesti vaatinut yksittäistapausta koskevan kanteen yhteydessä tällaisia turvaamistoimia vähimmäiskorkoehdon soveltamisen lykkäämiseksi odotettaessa sitä, että samanaikaisesti vireillä oleva ryhmäkanne on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla, tämä tuomioistuin ei voi välttää, että tämä kuluttaja maksaa oikeudenkäyntimenettelyn ajan, jonka kesto voi olla huomattavan pitkä, kuukausimaksuja, joiden määrä on korkeampi kuin tosiasiallisesti olisi maksettava, jos kyseessä oleva sopimusehto kumotaan. Asian laita on täten etenkin, kun on olemassa todellinen ja välitön vaara siitä, että kyseisen kuluttajan maksukyky on tällä välin vaarantunut ja että rahalaitokset panevat vireille kiinteistön ulosmittausmenettelyitä saadakseen mahdollisesti maksamatta jääneet määrät perityksi kuluttajan ja hänen perheensä asunnon ulosmittauksen avulla.
- 36 Kun otetaan huomioon nämä ominaispiirteet, on todettava, että pääasioissa kyseessä oleva prosessuaalinen järjestelmä ei ole tehokkuusperiaatteen mukainen siltä osin kuin kuluttajalle yksittäistapauksia koskevien sellaisten kanteiden osalta myönnetty suoja, joiden tulos liittyy vireillä

olevasta ryhmäkanteesta annettavaan ratkaisuun, on puutteellinen ja riittämätön ja direktiivin 93/13 7 artiklan 1 kohdan vastainen sen vuoksi, ettei se ole riittävä eikä tehokas keino pääaisassa riitautetun kaltaisen kohtuuttoman sopimusehdon käytön lopettamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 17.7.2014, Sánchez Morcillo ja Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, 43 kohta).

- 37 Kaiken edellä todetun valossa toiseen ja kolmanteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 93/13 7 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jolla ei sallita sitä, että tuomioistuin, jossa on vireillä kuluttajan nostama yksittäistapausta koskeva kanne, jossa vaaditaan tämän kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä tehtyyn sopimukseen sisältyvän ehdon toteamista kohtuuttomaksi, määrää viran puolesta, niin kauan kuin se pitää sitä tarpeellisena, turvaamistoimista odottaessa sitä, että samanaikaisesti vireillä oleva ryhmäkante, jossa annettava ratkaisu saattaa määrittää yksittäistapausta koskevan kanteen johdosta annettavan ratkaisun, on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla, kun tällaiset toimenpiteet ovat tarpeen, jotta voidaan taata sen tuomioistuinratkaisun täysi tehokkuus, joka koskee direktiiviin 93/13 perustuvia oikeuksia, joihin kuluttaja on vedonnut

Oikeudenkäyntikulut

- 38 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY 7 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jolla ei sallita sitä, että tuomioistuin, jossa on vireillä kuluttajan nostama yksittäistapausta koskeva kanne, jossa vaaditaan tämän kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä tehtyyn sopimukseen sisältyvän ehdon toteamista kohtuuttomaksi, määrää viran puolesta, niin kauan kuin se pitää sitä tarpeellisena, turvaamistoimista odottaessa sitä, että samanaikaisesti vireillä oleva ryhmäkante, jossa annettava ratkaisu saattaa määrittää yksittäistapausta koskevan kanteen johdosta annettavan ratkaisun, on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla, kun tällaiset toimenpiteet ovat tarpeen, jotta voidaan taata sen tuomioistuinratkaisun täysi tehokkuus, joka koskee direktiiviin 93/13 perustuvia oikeuksia, joihin kuluttaja on vedonnut.

Allekirjoitukset